

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2025

Versie: basisverzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2026 hebben ontvangen. Het ingevulde aanvraagformulier dient voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt na ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

Basisformulier

Dit betreft het basisformulier. Het college maakt gebruik van dit formulier wanneer het voldoet aan beide onderstaande voorwaarden:

- 1) Het college doet een aanvraag voor het reguliere vangnet (met een eigenrisicodrempel van 7,5%); en:
- 2) de gemeente heeft over 2023 en/of over 2024 geen vangnetuitkering ontvangen.

Gemeenten die een aanvraag doen voor het uitgebreide vangnet of die over 2023 en/of 2024 wel een vangnetuitkering hebben ontvangen dienen gebruik te maken van het uitgebreide formulier. Uitzondering hierop betreft gemeenten tot 5.000 inwoners. Deze mogen te allen tijde gebruik maken van het basisformulier, ook als in 2023 en/of in 2024 een vangnetuitkering is toegekend of wanneer er een aanvraag gedaan wordt voor het uitgebreide vangnet.

Aanpassingen in het format van de pagina's met vragen en ondertekening niet toegestaan

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

Meer informatie

Op de website van de Toetsingscommissie staat een verdere toelichting op dit formulier:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2025>

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit

verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De checklist staat samen met andere informatie op de website van de VNG:

<https://vng.nl/artikelen/vangnetuitkering-participatiewet-informatie-voor-raadsleden>

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen maatregelen om het tekort te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Die geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij of zij instemt. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal 300 à 400 woorden.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Het objectieve verdeelmodel valt ongunstig uit voor Waadhoeke. De minimale stijging van het BUIG budget heeft te maken met een daling van het budgetaandeel in de Pwet ten opzichte van 2024. Het budgetaandeel LKS blijft gelijk.

In 2025 zijn de lasten ten opzichte van 2024 gestegen met ca. 1,5 mln. De stijging van het BUIG budget in 2025 is daarentegen maar met € 462.000 ten opzichte van 2024 (waarvan ca. € 196.000 voor de Pwet en € 266.000 aan loonkostensubsidie. De stijging van de lasten is grotendeels te verklaren door de stijging van het wettelijk minimumloon (WML). De bestandsontwikkeling ligt iets boven het niveau van 2024.

B. Samenvatting onderdeel getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

De Dienst voert de aanpak Van Waarde uit, waarin meer aandacht wordt gegeven aan de groep inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De aanpak kent twee routes: een traject naar werk door Pastiel en daarnaast de route 'van waarde' via De Dienst: een activeringstraject om belemmeringen richting werk weg te nemen of een stabiliseringstraject gericht op het stabiel houden van de diverse leefgebieden.

Daarnaast treedt de Participatiewet in Balans in werking. Deze omvat wetswijzigingen en beleidsaanpassingen die regels vereenvoudigen, meer ruimte voor maatwerk bieden, het sociaal minimum versterken, maatwerk in handhaving toepassen en zowel arbeidsparticipatie als maatschappelijke participatie stimuleren. Het doel is een evenwichtige combinatie van ondersteuning, re-integratie en controle. De gefaseerde invoering start op 1 januari 2026. Een aantal van de wetswijzigingen zijn al onderdeel van de bestaande werkwijze. De Dienst en Waadhoeke werken samen aan een plan van aanpak.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Met de Participatiewet in Balans leggen we meer nadruk op maatschappelijke participatie. Deze beweging is mogelijk door de vernieuwde taakverdeling tussen Pastiel en De Dienst. En ook door de aanstaande Participatiewet in Balans, die veel meer nadruk legt op maatschappelijke participeren in brede zin, niet alleen op participeren door betaald werk. Door politieke keuzes lag de focus de laatste jaren op de groep met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Daardoor ging tot voor kort 85% van ons participatiebudget naar zo'n 30% van het klantenbestand van De Dienst. De Participatiewet in Balans verlegt die focus, op basis van de gedachte dat de grootste winst te behalen valt bij de 70% die thuis zit maar een stap kan zetten naar maatschappelijke participatie, en daarna misschien betaald werk. Dat gaan we op termijn terugzien in de uitstroomcijfers, maar ook in de vermindering van zorgkosten en beroep op hulpverlening. Wij zien dat al bevestigd in onze nieuwe aanpak.

Op welke wijze heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd?

In dit onderdeel beschrijft het college op hoofdlijnen hoe het de raad betrokken heeft bij het proces vanaf de signalering van het tekort. Daarbij gaat het om het proces van het bepalen en treffen van maatregelen tot aan het moment van het voorleggen van de verklaring van het college aan de raad. Het college geeft aan op welke momenten het de gemeenteraad heeft geïnformeerd. Het college dient hiervoor een X te plaatsen voor het betreffende onderdeel. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
	De kadernota, de begroting.
x	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
x	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.
x	Planning&controldocumenten gemeenschappelijke regeling De Dienst

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdpijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.

Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden plaatst het college een X voor de betreffende onderdelen. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

NB: bovenstaande tabel dient pas te worden ingevuld nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden.

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Het objectieve verdeelmodel valt ongunstig uit voor Waadhoeke. De minimale stijging van het BUIG budget heeft te maken met een daling van het budgetaandeel in de Pwet ten opzichte van 2024. Het budgetaandeel LKS blijft gelijk.

In 2025 zijn de lasten ten opzichte van 2024 gestegen met ca. 1,5 mln. De stijging van het BUIG budget in 2025 is daarentegen maar met € 462.000 ten opzichte van 2024 (waarvan ca. € 196.000 voor de Pwet en € 266.000 aan loonkostensubsidie). De stijging van de lasten is grotendeels te verklaren door de stijging van het wettelijk minimumloon (WML). De bestandsontwikkeling ligt iets boven het niveau van 2024.

B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren

Optimaliseren maatregelen P-wet in balans

De Participatiewet in Balans omvat wetswijzigingen en beleidsaanpassingen die regels vereenvoudigen, meer ruimte voor maatwerk bieden, het sociaal minimum versterken, maatwerk in handhaving toepassen en zowel arbeidsparticipatie als maatschappelijke participatie stimuleren. Het doel is een evenwichtige combinatie van ondersteuning, re-integratie en controle. De Dienst werkt samen met de beleidsadviseurs van de gemeenten aan de uitvoering aan de Participatiewet in Balans. De invoering verloopt in fasen en is gestart op 1 januari 2026. In 2026 werken we de volgende set van maatregelen uit, die ingaan per 1 januari 2027. De maatregelen die we in 2026 invoerden betroffen vooral technische, financiële veranderingen. De maatregelen die we in 2026 voorbereiden en in 2027 implementeren, staan vooral in het teken van participatie in de maatschappij.

- We optimaliseren onze dienstverlening

De kracht van de individuele inwoner is cruciaal voor goede participatie in de maatschappij. Daarom leveren we maatwerkdienstverlening om ze daarbij te begeleiden. Wij ondersteunen en versterken de intrinsieke motivatie van onze inwoners. Niet alleen richting betaalde arbeid maar ook nadrukkelijk richting maatschappelijke participatie.

- We versterken onze participatie-aanpak

De nieuwe maatregelen vragen om een betere aansluiting op wat mensen (aan)kunnen en nodig hebben, zoals het aantrekkelijker maken van de stap uitkering naar werk of school en het bieden van maatschappelijke participatie als werk te ver weg is. De Participatiewet in Balans biedt meer ruimte voor de menselijke maat, voor mantelzorg en het recht om participatie eigenstandig vorm te geven. Dit sluit mooi aan bij onze lopende aanpak Van Waarde, waarin we meer aandacht geven aan de groep inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. In onze aanpak kennen we twee routes: een traject naar werk door Pastiel en daarnaast de route 'van waarde' via De Dienst: een

activeringstraject om belemmeringen richting werk weg te nemen of een stabiliseringstraject gericht op het stabiel houden van de diverse leefgebieden waaronder financiën en gezondheid.

- We bieden een passend perspectief op participatie

De menselijke maat, vertrouwen en eenvoud staan centraal in de Participatiewet in balans. Dat doen we door aan te sluiten bij de persoonlijke situatie van iedere inwoner. We stimuleren iedereen om stappen te zetten binnen hun individuele mogelijkheden. Als (betaald) werk nog een stap te ver is, dan kijken we eerst naar andere manieren van meedoen in de samenleving. We houden iedereen in beeld door regelmatig contact te onderhouden met iedere inwoner met een uitkering.

- We herijken en implementeren ons re-integratiebeleid

We voeren het re-integratiebeleid uit op basis van de uitgangspunten van de Participatiewet in balans met bijzondere aandacht voor de doelgroepen inburgeraars, jongeren, arbeidsbelemmerden en alleenstaanden.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Met de Participatiewet in Balans leggen we meer nadruk op maatschappelijke participatie. Deze beweging is mogelijk door de vernieuwde taakverdeling tussen Pastiel en De Dienst. En ook door de aanstaande Participatiewet in Balans, die veel meer nadruk legt op maatschappelijke participeren in brede zin, niet alleen op participeren door betaald werk. Door politieke keuzes lag de focus de laatste jaren op de groep met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Daardoor ging tot voor kort 85% van ons participatiebudget naar zo'n 30% van het klantenbestand van De Dienst. De Participatiewet in Balans verlegt die focus, op basis van de gedachte dat de grootste winst te behalen valt bij de 70% die thuis zit maar een stap kan zetten naar maatschappelijke participatie, en daarna misschien betaald werk. Dat gaan we op termijn terugzien in de uitstroomcijfers, maar ook in de vermindering van zorgkosten en beroep op hulpverlening. Wij zien dat al bevestigd in onze nieuwe aanpak.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, is het aan de colleges en raden van gemeenten om de aanvraag op te stellen en in te dienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

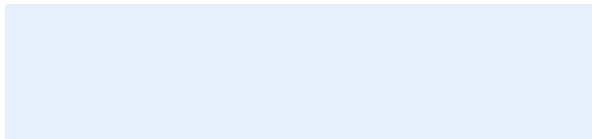
De verklaring is slechts geldig indien het college deze met het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier heeft aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Waadhoeke verklaart dat het vóór 15 augustus 2026 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: 23 juni 2026

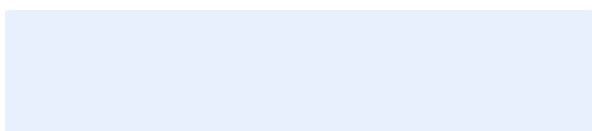
Gemeente Waadhoeke

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: Jeroen Ijkema

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: André van de Nadort

2. Instemming gemeenteraad

In artikel 10, eerste lid, onderdeel d, Besluit Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

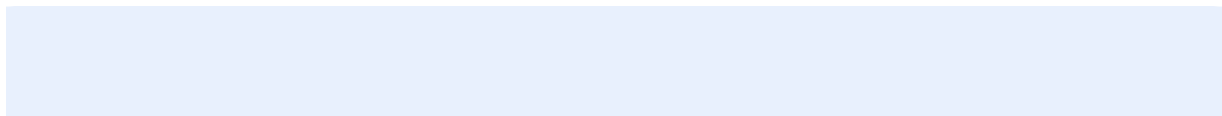
Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2026 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Waadhoeke stemt in met de onder 1 door het college van deze gemeente afgegeven verklaring.

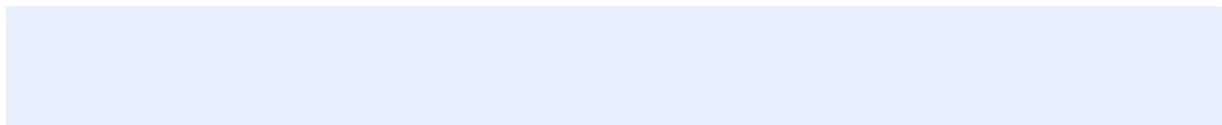
Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: André van de Nadort

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: Rosanne Molendijk